

Sygn. akt: I C 908/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Rybarczyk
Protokolant:	st. sekr. sądowy Anna Wysocka

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2015 r. w Bydgoszczy

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.

przeciwko A. M. (1)

o zapłatę

1. Powództwo oddała;
2. Zasądza od powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. na rzecz pozwanej A. M. (2) kwotę 3.617zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO W. R.

Sygn. akt I C 908/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 28 listopada 2014r. przeciwko A. M. (1) powód (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. wniósł o zasądzenie kwoty 165.915zł z ustawowymi odsetkami:

-od kwoty 75.915,00 zł od dnia 19 grudnia 2013r. do dnia zapłaty,

-od kwoty 90.000 zł od dnia 8 stycznia 2014r. do dnia zapłaty i kosztami procesu.

Powód wskazał w uzasadnieniu, iż pozwana w dniu 14 stycznia 2014r. nabyła własność nieruchomości położonej w J. przy ulicy (...), powodowa spółka reprezentowana przez jej prezesa zarządu A. S. (1) przekazała pozwanej pieniądze na pokrycie ceny zakupu lokalu mieszkalnego w wysokości stanowiącej żądanie pozwu. Tytułem przelewu strona powodowa podała zapłatę wynagrodzenia zgodnie z umową zlecenia z dnia 2 grudnia 2013r. do zawarcia tej umowy nigdy nie doszło. Oświadczenie powyższe zostało złożone dla pozorów, celem udokumentowania środków pieniężnych przez pozwaną na nabycie przedmiotowego lokalu. Zdaniem powoda, pozwana uzyskała korzyść majątkową bez jakiegokolwiek tytułu prawnego.

Pozwana A. M. (1) w odpowiedzi na pozew wniosła o jego oddalenie i zasądzenie kosztów procesu.

Pozwana wskazała, iż umowa na którą powołuje się powód nie była pozorna i w została w rzeczywistości wykonana przez pozwaną.

Strony podtrzymały swoje stanowiska w toku dalszego postępowania.

Sąd ustalił, co następuje:

Prezesem zarządu powodowej spółki jest A. S. (1), który w okresie od 2013r. do sierpnia 2014r. pozostawał w związku z pozwaną, z tego związku w (...) urodziło się dziecko.

- okoliczności bezsporne

Pozwana od 2013r. jest zatrudniona na stanowisku asystentki prezesa zarządu w (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., prezesem tej spółki jest również A. S. (1). Obecnie przebywa na urlopie macierzyńskim. Wynagrodzenie pozwanej początkowo było minimalnym wynagrodzeniem pracowniczym. (...) działalności (...) sp. z o.o. dotyczy budowy i sprzedaży budynków mieszkaniowych, profil działalności powodowej spółki dotyczy pozyskiwania odnawialnych źródeł energii, w tym montażu wiatraków prądotwórczych.

-dowód: zeznania świadków: K. P. k. 124akt (od 00: 13:10 do 00: 19:27), M. M. k. 124 akt (od 00: 22:43 do 00: 32:31), A. M. (3) k. 125 akt (od 00: 36:32 do 00: 47:52), H. M. k. 125 akt (od 00:51:12 do 01:03:29), M. B. k. 217akt (od 00: 03:21 do 00: 14:31), przesłuchanie A. S. (1) k. 217-218 akt (od 00:21 57 do 00: 42:51), przesłuchanie pozwanej k. 218 akt (od 00:45:06 do 00:59:44)

Pozwana ukończyła dwa kierunki dotyczące BHP i zarządzania zasobami ludzkimi, w stopniu podstawowym posługuje się językiem angielskim. Pozwana nie była zatrudniona w powodowej spółce.

-dowód: zeznania świadków: A. M. (3) k. 125 akt (od 00: 36:32 do 00: 47:52), H. M. k. 125 akt (od 00:51:12 do 01:03:29), przesłuchanie A. S. (1) k. 217-218 akt (od 00:21 57 do 00: 42:51), przesłuchanie pozwanej k. 218 akt (od 00:45:06 do 00:59:44)

Z racji pozostawiania pozwanej i A. S. (1) w związku, pozwana często towarzyszyła A. S. (1) w spotkaniach biznesowych związanych z profilem działalności powodowej spółki, wspólnie z nim wyjeżdżała. W trakcie takich wyjazdów często prowadziła samochód, wyszukiwała w Internecie ofert sprzedaży gruntów na których w przyszłości mogłyby zostać postawione wiatraki prądotwórcze, oglądała z A. S. (1) istniejące już elektrownie wodne. Głównym partnerem handlowym powodowej spółki byli kontrahenci duńscy, w trakcie spotkań handlowych A. S. (1) korzystał z usług profesjonalnych tłumaczy. Wyjazdy biznesowe pozwanej i A. S. (1) połączone były również ze wspólnym spędzaniem przez nich czasu.

-dowód: zeznania świadków: A. M. (3) k. 125 akt (od 00: 36:32 do 00: 47:52), H. M. k. 125 akt (od 00:51:12 do 01:03:29), przesłuchanie A. S. (1) k. 217-218 akt (od 00:21 57 do 00: 42:51), przesłuchanie pozwanej k. 218 akt (od 00:45:06 do 00:59:44)

We wrześniu 2013r. A. S. (1) założył spółkę z o.o. (...) z siedzibą w K., pozwana została prezesem zarządu tej spółki i zarazem jej współnikiem.

- wypis aktu notarialnego k. 148-159 akt, przesłuchanie A. S. (1) k. 217-218 akt (od 00:21 57 do 00: 42:51), przesłuchanie pozwanej k. 218 akt (od 00:45:06 do 00:59:44)

Z uwagi na ciężę pozwanej jej wynagrodzenie w (...) sp. z o. o. w celu uzyskania wyższych świadczeń z ubezpieczenia chorobowego zostało podwyższone do kwoty 10.000 zł miesięcznie, poczynając od marca 2014r. W takiej wysokości wynagrodzenie zostało pozwanej wypłacone w okresie od kwietnia do czerwca 2013r. i rozstało zakwestionowane przez ZUS.

- dowód: odpis protokołu kontroli k. 211-214 akt, odpis zaświadczenia płatnika składek k. 137-138 akt, odpisy zeznań o wysokości dochodu osiągniętego przez pozwaną k. 139-144 akt, odpis wypowiedzenia zmieniającego warunki pracy k. 147 akt, zeznania świadka M. B. k. 217 akt(od 00:03:21do (...):01), przesłuchanie A. S. (1) k. 217-218 akt (od 00:21 57 do 00: 42:51)

Pozostający w związku małżeńskim A. S. (1) planował rozwód i wspólny związek z pozwaną. W tym celu wraz z pozwaną planowali zakup mieszkania. Z uwagi na to, że A. S. (1) planował zakupienie mieszkania jeszcze przed rozwodem podjął działania mające na celu spowodowanie aby mieszkanie to nie weszło w skład majątku wspólnego jego i jego żony i aby po rozwodzie nie było przedmiotem podziału majątku wspólnego byłych małżonków. W tym celu postanowił, że mieszkanie kupi pozwana A. M. (2) za pieniądze, które jej przekaże z majątku powodowej spółki. W celu udokumentowania dla celów podatkowych pochodzenia tych pieniędzy w tytułach dwóch przelewów miało zostać zapisane, że stanowią one wynagrodzenia za wykonanie przez pozwaną umowy zlecenia.

- dowód: zeznania świadków: K. P. k. 124akt (od 00: 13:10 do 00: 19:27), M. M. k. 124 akt (od 00: 22:43 do 00: 32:31), M. B. k. 217 akt(od 00:03:21do (...):01), przesłuchanie A. S. (1) k. 217-218 akt (od 00:21 57 do 00: 42:51)

W dniu 19 grudnia 2013r. i w dniu 8 stycznia 2014r. powodowa spółka przelała na konto pozwanej łącznie kwotę 165.915 zł , w tytułach przelewów została wskazane zapłata wynagrodzenia z umowy zlecenia z dnia 2 grudnia 2013r i umowy zlecenia z 2 stycznia 2014. Z tytułu przelanej kwoty w grudniu odprowadzone zostały składki i podatki, za wykonany przelew w styczniu składki i podatek nie zostały odprowadzone. „ Umowa zlecenia” nigdy nie przybrała formy pisemnej, środki zostały przelane na konto pozwanej z polecenia A. S. (1).

- dowód: potwierdzenie wykonania przelewu k. 19-20 akt, odpis informacji o dochodach i pobranych zaliczkach na podatek dochodowy w 2013r. k. 145-146 akt, zeznania świadków: K. P. k. 124akt (od 00: 13:10 do 00: 19:27), M. M. k. 124 akt (od 00: 22:43 do 00: 32:31), M. B. k. 217 akt(od 00:03:21do (...):01), przesłuchanie A. S. (1) k. 217-218 akt (od 00:21 57 do 00: 42:51)

W dniu 14 stycznia 2014r. pozwana nabyła od (...) sp. z o.o. nieruchomość stanowiącą odrębną własność położoną w J. przy ulicy (...), za kwotę 148.990 zł. W lokalu tym pozwana zamieszkiwała wspólnie z A. S. (1) w lipcu i sierpniu 2014r.

-dowód: wypis aktu notarialnego k. 9-16 akt, zeznania świadków: K. P. k. 124akt (od 00: 13:10 do 00: 19:27), M. M. k. 124 akt (od 00: 22:43 do 00: 32:31), M. B. k. 217 akt(od 00:03:21do (...):01), przesłuchanie A. S. (1) k. 217-218 akt (od 00:21 57 do 00: 42:51)

Związek pozwanej i A. S. (1) zakończył się w sierpniu 2014r, obecnie pozostają oni w konflikcie. Pozwana nie zamieszkuje w lokalu przy ulicy (...) w J..

-okoliczności bezsporne

Nieprawomocnym wyrokiem wydanym przez Sąd Rejonowy- Sąd Pracy w I. oddalone zostało powództwo (...) sp. z o.o. przeciwko pozwanej o zwrot kwoty 19.801,98 zł stanowiącej różnicę między wynagrodzeniem należnym a otrzymanym przez pozwaną.

-dowód: odpis nieprawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 30 września 2015r. wraz z uzasadnieniem k. 225-237akt

Powyżej przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o w/w dowody z dokumentów, zeznania świadków, zeznania złożone przez pozwaną w trakcie jej przesłuchania w charakterze strony, jak i zeznania złożone przez A. S. (1) w charakterze strony powodowej.

Sąd uznał za wiarygodne dowody z dokumentów zebrane w sprawie, albowiem zostały sporządzone we właściwej formie, przewidzianej dla tego typu dokumentów. Strony w żaden sposób nie kwestionowały ich wiarygodności

i prawdziwości. Autentyczność zgromadzonych dokumentów nie budziła również wątpliwości Sądu. Jednocześnie jednak w ocenie Sądu wskazana w tytułach przelewów z 19.12.2013 i 8.01.2014 podstawa przekazania pozwanej środków pieniężnych jest nieprawdziwa albowiem jak wykazało postępowanie dowodowe strony nie zawierały żadnej umowy zlecenia.

Jako wiarygodne Sąd ocenił również zeznania świadków K. P. , M. M. i M. B. złożone na okoliczności i cel w jakim powodowa spółka przekazała pozwane kwotę dochodzoną pozwem. Zeznania w/w świadków były zgodne, spójne i wzajemnie się dopełniały. Z zeznań w/w świadków wynika, iż pozwanej z powodową spółką nie łączyła nigdy umowa zlecenia, a przekazanie jej środków pieniężnych na zakup mieszkania posłużyć miało uszczupleniu majątku małżeńskiego A. S. (1) mającemu podlegać w późniejszym okresie podziałowi. Analogicznie Sąd ocenił zeznania złożone przez A. S. (1) w charakterze strony powodowej.

Zeznania świadków- A. M. (3) i H. M.- rodziców pozwanej Sąd uznał za wiarygodne jedynie w zakresie w jakim potwierdził jej pozostały uznany za wiarygodny materiał dowodowy (-tj. odnośnie pozostawania pozwanej w związku z A. S. (1), posiadania przez nich wspólnego dziecka, wspólnego ich zamieszkiwania w mieszkaniu zakupionym przez pozwaną, wykonywania przez pozwaną zatrudnienia na rzecz (...) sp. z o.o.)

Sąd nie dał wiary zeznaniom w/w świadków w części w której twierdzili, iż pieniądze na zakup przez pozwaną mieszkania pochodziły z zawartej przez nią i wykonywanej umowy zlecenia na rzecz powodowej spółki. Pozwanej i powodowej spółki nigdy nie łączyła umowa zlecenia, której treścią miało być wykonywanie przez pozwaną jakichkolwiek bliżej określonych czynności na rzecz powodowej spółki i których wykonanie uzasadniałoby zapłatę kwoty dochodzonej pozwem. Pozwana, co prawda brała udział w rozmowach prowadzonych przez A. S. (1) z kontrahentami powodowej spółki, jednak udział jej polegający na jej obecności przy tych rozmowach, prowadzeniu samochodu, wyszukiwaniu atrakcyjnych ofert sprzedaży, wizytowaniu potencjalnych gruntów do sprzedaży (-co wynika zarówno z zeznań pozwanej jak i A. S. (1)) był związany z łączącą ich ówczynie bliską relacją. Pozwana z uwagi na podstawową znajomość języka angielskiego nie mogła negocjować kontraktów dla powodowej spółki, jak też wpływać korzystnie na warunki zawieranych przez powodową spółkę kontraktów mogące gwarantować jej zapłatę tak wysokiego wynagrodzenia. Nie bez znaczenia w okolicznościach przedmiotowej sprawy jest kwestia tego, że z uwagi na ówczynie bliskie relacje pozwanej z A. S. (1) głównym celem wspólnych wyjazdów była obopólna chęć spędzania wspólnie czasu, stąd też obecność pozwanej (-niejako przy okazji wspólnych wyjazdów) w trakcie rozmów handlowych.

Analogicznie Sąd ocenił także zeznania złożone przez pozwaną A. M. (1). Dodatkowo Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanej w części dotyczącej przekazywania przez nią środków pieniężnych ówczesnemu partnerowi A. S. (1). Kwestia ta dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy wydaje się mieć znaczenie drugorzędne. Pozwana, co prawda przedłożyła wydruki wypłat z należącego do niej konta bankowego, jednak z wydruków tych nie wynika w żaden sposób, by środki te zostały przekazane na rzecz A. S. (1).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Strona powodowa żądając zapłaty wskazanej w pozwie kwoty wskazywała na pozorność oświadczenia o zawarciu z pozwaną umowy zlecenia, przyznając, iż zawarcie umowy zlecenia z pozwaną miało charakter pozorny i pozwana uzyskała korzyść majątkową bez tytułu prawnego.

Zgodnie z treścią przepisu art. 83§1 kc: nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozor. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

W wypadku pozorności wada oświadczenia woli polega na świadomej i ujawnionej wobec adresata oświadczenia oraz przez niego aprobowanej, niezgodności między treścią złożonego oświadczenia woli, dostępną dla innych uczestników

obrotu prawnego a rzeczywistą wolą osoby składającej to oświadczenie. Oświadczenie woli jest dotknięte taką wadą, jeśli zostaje złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Strony są wówczas zgodne co do tego, że oświadczenie jednej z nich nie ma wywoływać żadnych skutków prawnych albo wprawdzie ma wywołać skutek prawny, ale inny, aniżeli wynika z treści pozornej czynności. Niezbędne jest zatem potajemne porozumienie pomiędzy stronami czynności.

Przeprowadzone w przedmiotowej sprawie postępowanie dowodowe wykazało jednoznacznie, iż strony nie zawierały umowy zlecenia, zatem niemożliwym było ustalenie jej pozorności.

Umowa zlecenia została wskazana jedynie w tytule przelewu a przekazanie pozwanej środków finansowych nastąpiło z polecenia prezesa zarządu powodowej spółki (...) (- co nie było przez powódkę kwestionowane). Przekazanie tych środków nie nastąpiło w wykonaniu pozornej czynności prawnej albowiem strony nie zawarły żadnej umowy zlecenia, nie składały bowiem stosownych oświadczeń woli odpowiadających treści takiej umowy.

Zgodnie z treścią przepisu art. 734§1kc: przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Istota umowy zlecenia wyraża się w tym, że przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie, pozwana nie wykonywała żadnych konkretnie określonych czynności prawnych dla powodowej spółki. Za takie nie można było uznać obecności pozwanej w trakcie negocjacji handlowych prowadzonych przez prezesa powodowej spółki (...) (-obecność ta wynikała z łączącej ich wówczas zażyłości), wyszukiwania ofert sprzedaży, czy też prowadzenia przez nią samochodu w trakcie ich wspólnych wyjazdów. Nie ma tym samym podstaw do stosowania analogii między czynnościami pozwanej a przykładowo profesjonalnymi poradami udzielanymi przez psychologów biznesu czy też czynnościami profesjonalnych menagerów handlowych dających podstawę do przyznania tak wysokiego wynagrodzenia, nie pozwala na to zarówno niskie natężenie świadczeń pozwanej, ich nieformalny charakter, jak i brak odpowiednich kwalifikacji pozwanej wynikający z nieposiadania przez nią specjalistycznego wykształcenia. Brak więc podstaw do uznania, że strony zawarły pozorną umowę zlecenia.

W ocenie Sądu, w okolicznościach przedmiotowej sprawy, z uwagi na wspólne plany życiowe pozwanej i A. S. (1), przekazanie jej środków finansowych nie wynikało z pozornej czynności prawnej, lecz stanowiło poczynioną przez A. S. (1) darowiznę na rzecz pozwanej. Oznaczenie w przelewach przyczyny przekazania środków pieniężnych jako wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia miało wyłącznie służyć wykazaniu dla celów fiskalnych pochodzenia pieniędzy, za które pozwana kupiła mieszkanie. Wskazać należy również, że w tytułach przelewów wskazano dwie różne daty zawarcia umowy zlecenia co potwierdza w/w ustalenia, że w rzeczywistości nie doszło do zawarcia żadnej umowy zlecenia a opisy w przelewach miały służyć wyłącznie celom podatkowym oraz ukryciu dokonywanych przez A. S. czynności na wypadek prowadzenia w przyszłości po planowanym rozwodzie postępowania w przedmiocie podziału majątku z żoną.

Nawet jednak gdyby uznać, że strony łączyła umowa zlecenia, to nie mogła być poczytana za nieważną, skoro kryła ważną umowę darowizny. Niewątpliwie bowiem zamiarem A. S. działającego w imieniu powodowej spółki było przeniesienie określonych środków pieniężnych na własność pozwanej. Biorąc pod uwagę brak jakiegokolwiek ekwiwalentnego świadczenia ze strony pozwanej powyższa czynność prawna stanowiła niewątpliwie darowiznę. Istnienie ważnego oświadczenia woli o dokonaniu darowizny czyni chybionym zarzut powódki dotyczący pozorności umowy zlecenia i prowadzić musi do oddalenia powództwa.

Na marginesie należy również wskazać na przepis art. 411pkt1 kc: zgodnie z którym nie można żądać zwrotu świadczenia nienależnego, jeżeli spełniający świadczenie widział, że nie był do świadczenia zobowiązany, chyba, że spełnienie świadczenia nastąpiło z zastrzeżeniem zwrotu albo w celu uniknięcia przymusu lub w wykonaniu nieważnej czynności prawnej. Nawet w sytuacji uznania, że strony łączyła istotnie pozorna umowa zlecenia, to jednak jak wskazano wcześniej i tak czynność ta ukrywałaby zawartą przez strony umowę darowizny i w tej sytuacji powodowa spółka nie mogła domagać się zwrotu podarowanych pozwanej środków w oparciu o w/w przepis powołując się

na spełnienie świadczenia w wykonaniu nieważnej czynności prawnej albowiem łączyła ją z pozwaną inna ważna czynność prawna uzasadniająca spełnienie świadczenia.

Mając powyższe okoliczności na względzie, Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku a contrario na podstawie przepisu art. 83 kc w zw. z art. 411 kc.

O kosztach postępowania, Sąd orzekł jak w punkcie 2 wyroku na podstawie przepisu art. 98 kpc w zw. z §6 pkt6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu(Dz. U. z 2013 roku, poz. 490 j. t.)

SSO Wojciech Rybarczyk